

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 350. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515385518080/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

- barsk. – *Apollo(s)*: if. gr. mytologi bl.a. musikens gud. – *Vær velkommen i Heibergs Indtog*: P.A. Heibergs (1758–1841) syngestykke *Indtoget* (1791), I, 1. – *Slaae* (. . .) *Besættelse i Hartkorn*: gør spillerregnskabet op, afslut spillet.
- 177 *smørzando*: hendsøende. – *Assessor(er)*: medlem af ret, bestående af flere dommere.
- 178 *Roset*: linedanser, der var på turné i Danmark i 1827. – *Skibstraa*: sejlbærende stang, anbragt vandret på mast. – *Concertmester*: dirigent.
- 179 *encores*: gentageiser.
- 180 *Belevenhed*: se n.t.s. 125. – *Sølvør*: silke med indvævede sølvtråde.
- 181 *brammende*: prangende. – *gæstne*: uægte. – *Røriaget*: tagrørene. – *det sidste henvisende Skud*, dvs. Comtessen; kan referere til en frk. Scheel, den sidste efterkommer af slægten S., der havde ejet Ulstrup i århundredet. Hun døde 1835. – *Helleniens blinde Sanger*: Homer (se n.t.s. 102). – *Menneskets Æt* (. . .): frit citat efter *Bladen* VI, 146–149. – *Materia*: emnet – *Billet*: kortfattet brev.
- 182 *Zephyr*: vestenvind. – *Hvad er Skjønhed* (. . .) *Kjerlighed*: fodnote i 1834-udg. – *Pygmalions Galathea*: if. gr. mytologi formede P. en kvinde-statue så smuk, at han forelskede sig i den; på hans bøn forvandlede gudinde den til en levende kvinde, som fik navnet G.
- 183 *skuffe*: narre. – *Chapeau(er)*: se n.t.s. 70. – *Brønden* (. . .) *den brede Steen*: se n.t.s. 97. – *Førundringstolen*: straf i pantelag: Definkventen anbringes i en stol; en af deltagerne foretager et hviskende rundspørge hos de andre om hans mærkværdigheder og fortæller ham svarene (tit smådrillerier). Han skal nu gætte, hvem de forskellige svar kommer fra.
- 184 *Armåner*: om selskabsdans: tur, hvor man bevæger armene. – *Artighed*: høflighed. – *Trykkekens*: dørhåndtag, klynke.
- 185 *mærkelig*: mærkbar.
- 188 *voltigere*: gøre lufspring. – *Livorno*: by i Mellemitalien.
- 190 *déjà amoureux*: fr. forelsket ærgrelse. Bs note i SN: *forlebt Fuldighed*. – *overalt dette*: desuden; først og fremmest. – *Kurlieme*: øgruppe ved Sibiriens østkyst. – *Peter Poulis Havn*: Petropavlovsk, havneby på den NØ-sibiriske halvø Kamtschatka.
- 191 *Basseraler*: lystige gilder. – *Pikkenik*: (sammenskuds)gilde. – *Skamfiling*: skade. – *Mademoiselle* (. . .): fr. Frøken! jeg elsker Dem.
- 192 *taget Livet fra*: stillet i skyggen. – *hale*: indhente. – *Ragerie*: ragelse. – *halvfaber*: tætte (om skib). – *i samme god Lag*: samtidig. – *Etrædre*: trop.
- 193 *de syv Viser*: På tempelvæggen i Delphi var indskrevet en række tanke-sprog, der tillagdes d.s.V. Der har været enighed om navnene på de fire, nemlig Thales (6. årh. f.Kr.), Bias (ca. 570 f.Kr.), Pittakos (beg. af 6. årh. f.Kr.), Solon (beg. af 6. årh. f.Kr.), men ikke om de sidste tre; Chilon og Labys hører måske til d.s.V. – *Etatsråd Syrach(s)*: Kammerjunker K.B. v. Schirach, søn af den ty. historiker og da. etatsråd G.B. Schirach, blev først etatsråd 1840. Var 1812–1828 red. af tidsskriftet *Politisches Journal*, der var stiftet af faderen. Heri forekommer udtrykket *es kann nicht so bleiben* (ty. »Således kan det ikke forblive«; sang af den ty. digter A.v.

Kotzebue (1761-1819), som en småborgerlig klage over tiden, tit brugt ironisk af B. *Etatsraad*: titel i 3. rangklasse. Se n.t.s. 90. – *den vise Syrach's priis ingen* (. . .): se n.t.s. 142. – *Oraklet*: her om selvindlysende tankesprog eller spådom. – *Sophister*: en gruppe gr. filosoffer i 400-tallet f.Kr., kendt bl.a. for deres spidsfindighed og skepsis.

- 194 *røson*: fornøjelig, interessant. – *udføre*: fuldendte. – *humanistime*: vellærdste. – *insanis aut versus facis?*: bygger på Horats: *Satirer* II, 2, sat. 7, vers 117, hvor Horats' slave Davus siger om sin herre: *Aut insanit homo, aut versus facit*: manden er gal, eller han skriver vers.
- 195 *summe*: se n.t.s. 126. – *hændelsesvis*: tilfældigvis. – *Per deum* (. . .) *res*: ikke klassisk, men kristen lat.; uden bestemt opr.; ældste belæg (i *Revised Medical Latin Wordlist*) er fra 1564.
- 196 *gaudeamus igitur*: lat. lad os da glæde os; gl. studentersang. – *Ruffet*: beboelæsthus på skibsdæk.
- 198 *Shawlet*: sjalet. – *ufjoradelig*: utvivlsomt.

Skyrten paa Aunshbjerg

Trykt første gang i novelle- og digtsamlingen *Kornmodn* (1839). Oprykt i *GmNIV*.

Novellen bygger frit på et par barndomsindtryk: en karls mord på sin kæreste og den tidligere skytte på Hald Wilh. Johannsens død ved et ulykkes-tilfælde. Herom i *Li-Tr* II, 134-136; om mordet i folkelig overlevering, se E. Tang Kristensen: *Danske Sagn*, ny Rk. III, 77 (1931). – Om personalhistoriske enkeltheder, se *SSk* XXIV, 233f.

- 199 *Aunshbjerg*: se n.t.s. 34. – *Etatsraad*: titel i 3. rangklasse (se n.t.s. 90). – *den permanente Guillotines*: måske øgteskabet. – *Mamille*: næsthøjeste trumf i Phombre. – *Satisfaction*: tilfredsstillelse. – *Tøjreslaget*: et tøjret dyrs græsningssområde. – *Skyrten*: se n.t.s. 7. – *Legitimiteten*: godtgørelse af et forholds rigtighed. – *General Nunsen*: chef i 3. Jy. Dragouregiment; blev 1788 anklaget for embedsnisbrug og gik, skont frikendt, i russisk tjeneste.
- 200 *Kehrausen ved Rosbach* (. . .) *Pompadourgeneralen* (. . .) *gamle Fritz*: I slaget ved Rosbach 1757 vandt preusserne, anført af den preussiske konge Frederik den Store (1712-1786), over franskmændene; disse anførtes af marskal Soubise, der havde fået kommandoen ved kejser Louis XV's elskerinde Mme Pompadours indflydelse. *Kehraus*: sludans i højt tempo. – *Sipsippensip*: Versioner af remsen om søstrene Sip, Sipsippensip og Sipsippensipsipunsip ses i E. Tang Kristensen: *Danske Dyrerfæder og Kjæderemser* (1896), nr. 570-581. – *Ladeføglen*: se n.t.s. 46. – *Onði i Tiendeme*: kunne være symptom på graviditet.
- 201 *en Miltvej*: se n.t.s. 35. – *Bilæggekakelevn*: stueovn med fyring og aftræk i